

אל תשת, אעפ"י⁴²

וינוחנן יין ושכר לשאר אבלים, כדכתיב: תנו שכר לאובד
למרי נפש (משל כי ו), אתה ובניך אל תשת כי אין לכם
זהן דין אבלות, ועוד שאתם אסורים בו ויש בו חיוב מיתה
בשבט ביארכט אל אהל מועד, כי אין דרך שוכר לעבד.

卷之三

וְגַם רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר "שְׁחוֹק
זְכֻלוֹת רַאשׁ מְרַגְלִין לְעוֹרוֹת מִסְרָתָם סִינְגָן לְתוֹרוֹת
מַעֲשָׂרוֹת סִינְגָן לְעוֹשֶׂר מִסְרָתָם סִינְגָן לְפְרִישָׁות בְּטִינְגָן
לְחַכְמָה שְׁתִיקָה":

אמר רב יהודה

אמר רב בשעה *שללה משה למורים מצאו
לתקב"ה שיזוב וקיים חורים לאותיות
אמר לפניו רבש"ע מי מעכבר על ידך אמר לו
אלם אחד יש שעמיד להווית בסוף במה זו רות
ועקבבא בן יוסף שמו שעמיד לדורש על כל
קו"ז וקץ תילן תילן של הלכות אמר לפניו
רבש"ע הרואה לי אמר לו הוו לאחיך הלק
וישב בסוף ז שמנה שורות ולא היה יורע
מה הן אומרים השיש כזו בין שהגע לרבה
ז אחד אמרו לזהלמי רבי מנין לך אמר להן
הלכת משה מחייב נתישבה דעתו חור
טווא בא לפניו הקב"ה אמר לפניו רבינו של
עלם שלך אדם בוה ואחה נתן תורה ע"
אמר לו שחוקך עלה במחשבה לפניו אמר
לפניו רבינו של עלם הראיתני חורתו וראותו
שברחו אמר לו חור ז [לאחרוך] חור לאחיך
ראיה ששקלין בשיז במקולין אמר לפניו
רבש"ע זו תורה וזה שברה אל שחוק ב
עללה במחשבה לפני גה' סר

עליה במחשבה לפני
ח' נס סר' יון (ב)

שב פעם ארת הוו עילין לירושלים כוון שהגיעו להר
הצופים קרעו בנדיהם בין ישגועו לרע הבית ראו
שועל שיינא מבית קדשי רקדשים התרחולו חן ובין
זה וע' מצחיק אמרו לו מפניהם אתה מצחיק אמר להם י
מי מפני מה אתם בומיטאמתו לו מקום שבחוב בו זה הור
הزرב ימת ועכשו שיעליים הלאו בו ולא נבכה אמר
בשלהק לך אני מצחיך דרבנן וואעדיה לי ערים נאמנים
את אויריה הבהן ואת זכורה בנבריאו וכו' מה עני
אויריה אצל זכורה אויריה במקרא ראשון זכורה
במקרא שני אלא תלה המהוב נבאותו של זכורה
מיי נבאותו של אויריה באוריה כתיב ^{לכן} בגללכם
כ' הי' צוין ישדה תחריש [ונז'] בזכריה כתיב ^{עד} ישבו זקנים
ויקנות ברחותות ירושלים עד שלא נתקינה נבאותו
של זכורה עבשו ענתקיימה נבאותו של אויריה בידוע
ה אמרו לו עיבא ניחמאננו עקיבא ניחמתנו*: :

ולא אמר ווישתוק, דשתיקה איננו מורה
על דברו ואינה מורה גם על

אלא שתיקה מרבודה, או מבכי ואבוחה, ושםם, כוונת גזע זה שקט הלב ומרגווע הנפש הפנימית, ולא שתק לבד אלא יודומ

הוּא אֶלְעָזָר
הַמִּזְבֵּחַ וְהַמִּזְבֵּחַ

יבאו דבוי ווּתְהַבֵּב רישׁוֹת בָּאָזֶן מִכְּרָבָב

卷之三

וינקעו בגיא-אָהָרֹן נֶדֶב נַאֲכִיהָוּ אֵישׁ מְחַמְּדוֹ וְנַעֲנָיו בְּהָנָן
אֲשׁ וְנַעֲשָׂמוּ עַלְיהָ קְטָרָת נְגַלְּבוּ לְפָנֵי יְהוָה אֲשׁ וְלֹהֶה אֲשֶׁר לֹא צָהָב
אַתָּם: וְתַחַז אֲשׁ מְלָפְנֵי יְהוָה וְתַאֲכֵל אֶוְתֶם גְּמַתָּה לְפָנֵי יְהוָה: ב'
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ אֶל-אָהָרֹן הוּא אֲשֶׁר-דִּבֶּר יְהוָה לְאָמֹר בְּקָרְבֵּי אֱלֹהִים
וְעַל-יְפֵנִי כָּל-הָעָם אֲכַבֵּד וְנִצְמַח אָהָרֹן: וַיַּגְּרָא מֶלֶךְ אֲל-קִישָּׁאֵל וְאֶל
אַלְפָנִים בְּנֵי עֲזָזָל דֶּد אָהָרֹן וַיֹּאמֶר אֶל-הָעָם קְרֻבָּנו שָׂאו אֶת-אֶתְחִיכָּם
מִאתָּה פְּנֵי-תְלָדֶשׁ אֲל-מִחוֹץ לְמִחְנָה: וְנִקְרָבָו וְנִשְׁאָם בְּכַמְנָתָם אֲלֵהִים
מִחוֹץ לְמִחְנָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֶלֶךְ: וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מֶלֶךְ אָל-אָהָרֹן וְלֹא לְעֹזֶר וְ
וְלֹא תִּתְלֹרֶר בְּנֵי רַאשֵּׁיכָם אֲל-תִּפְרַעַנְוּ וּבְגַדְעִיכָּם לְאַתְּפְּלָמָן וְלֹא
תִּתְמַתוּ וְעַל כָּל-הָעָדָה יָקָאֵר וְאַחֲיכָל כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל יַבְכֶּל אֶת-
הַשְּׁרָפֶה אֲשֶׁר שָׁרֵף יְהוָה: וּמִפְתָּח אַתְּל מַזְעֵד לֹא תִּצְאֵן קְנַתָּתוֹ:
כִּי-ישָׁמְןִי מִשְׁתַּחַת יְהוָה עַל-יכָּם וַיַּעֲשֵׂי קְדֻשָּׁר מֶלֶךְ
וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֲל-אָהָרֹן לְאָמָר: זֶן וְשָׁכֵר אֲל-מִשְׁתַּחַת אַתָּה וְבְגִינֵּךְ
אַתָּה בְּבָאָכָם אֲל-אָהָל מוֹעֵד וְלֹא תִּתְמַתוּ חֲקַת עוֹלָם לְדָרְתִּיכָּם:
וְלֹהֶה-כָּל בֵּין הַקָּדְשָׁךְ וּבֵין הַתְּלָל וּבֵין הַטְּמָא וּבֵין הַטְּהָרָה: וְלֹהֶה
אֲתִ-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל-מַחְלִיקִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲל-יכָם בַּידָּם
מֶלֶךְ:

(ג) הוא אשר דבר וגו', היכן²⁴ דבר, ונודעתי שמה לבני ישראל ונתקדש בכבודי (שמות כט מג²⁵, אל תקרי: בכבודי, אלא "במכובדי", אמר²⁶ לו משה לאחנן: אהרן אחיך, יודע ה'יתך שתתקדש הבית במזודעך של מקום, והייתי סבור או כי או בך. עכשו רואה אני שהם גדולים ממני ומך. וידם אהרן, קיבל שכיר על שתיקתו, ומה שכיר קיבל, שנתיחד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדוק פרשת שחויין²⁷.

ורבי אברהם גם כן אמר, הוא אשר דבר ה' לאמר, כבר אמר לי השם שיראה קדושתו בקרובים אליו, כטעם רק אתם יעדתי מכל משפחות האדמה (עמוס ג' ב). וכאשר אראה בהם קדושותיו זו או אחרת נכבד על פני כל העם ויראו מני. ואם כן, הוא דבר לא נכתב, כי השם הונדיינו גרכין שכיר המרה זאת לפניו:

ולדעתך בדרך הפשט אין צורך לכל זה, כי דבר השם גורותו ומחשבותיו וענין דרכיו, והדברו יאמר בכל אלה, דברתי אני עם לבי (קהלת א טז), חשבתי מחשבה זו. וזה הדבר אשר מל יהושע (יהושע ה ד), זה העניין, על דבר הכסף (בראשית מג יח). וכן ותהי איש לבן אדוניך כאשר דבר ה' (שם כד נא), גוזר, וכמוهو באביבם בכרו יסדה ובשיגוב צעריו הציב דളתיה כדבר ה' אשר דבר ביד יהושע בן נון (אמון מילך).

יזהנה אמר משה, המקהלה זהה הוא אשר גור השם לאמר אל ליבו, בקרוביו אקדש, שלא יחרשו אל קדושתינו, ועל פניו כל העם אכבה, שהיינו נוהגים כבוד במשכני: וטעם וידום **אהרן**. יהיה בוכחה בקול, וזה שתק. או כתעם ולא תדרום בת עינך (איכה ב יח):

ולא אמר ווישטוק, דשתיקה
אלא שתיקה מרבות, או מבכי ואנהנה, וודמה מה
שקט הלב ומרגווע הנפש הפנימית, ולא שתק לבד
ובזידק עליו את הדין. (4)

וישע משה אל-מדבר שור וילכו שלושת מים פמץ בר ולא-מצאו מים:
ויבְּקַרְבָּן מִלְּפָתָח וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים קְמֻרָה כִּי מִנְרִים הֵם עַל-כֵּן כִּי
גָּרוּר: שָׂמָה מִרְהָה: וַיְלַכְּנוּ הַעַם עַל-מִשְׁהָ לְאָמָר מִה-גִּשְׁתָּה: וַיַּצְעַק כִּי
אֲלָל: וְתַּזְעַק הַהֲוָה עַז וַיַּשְׁלַח אֶל-הַמִּים וַיַּתְּהַקֵּן הַמִּים שֶׁשֶּׁ
לֹא חָק וַיַּשְׁפַּט וְשֶׁם נְסָחוֹ: וְאָמָר אֶמְשָׁמֹעַ פְּשָׁלָעַ לְקֹלְוִיתָה כִּי
אַיִלְלָה: וַיַּשְׁרַר בַּעֲנִיר מִצְחָה וְהַאֲונֵת לְמַקְתּוֹר וַיַּשְׁרַר בְּלִיחָקִין
כִּי זָהָה אֲשֶׁר-שְׁמָתָר בְּמַצְרָתָם לְאַיִשָּׁם עַל-דָּבָר כִּי אֲנֵי גִּזְהָה
רְפָאָךְ: וַיַּבְאֵן אַיִלְמָה וְשֶׁם שְׁתִים עַשְׂרָה עִזְתָּמָה מִים כִּי
וְשַׁבְּעִים תְּמִירִים וַיַּחֲנִינִים עַל-הַמִּים: כִּי אֲזָה כִּי אֲזָה

וישעו קוראן בשני וב חמיש עורה

צָהָב תִּיקְוָן וְהַמִּיעָקָר דָּוָת מִתְּחַקָּא דָּוָתָא יְלִיבָּו

שׁ שְׁלָשָׁה יְמִינָם בְּמִדְבָּר וְלֹא מִצְאָה מִים דָּוָדָשָׁי

רְשָׁמוֹת אָמָרָו * אַנְיָן מִים אֲלָא תָּוָהָה שְׁנָאָמָר

צָהָב כָּל צְמָא לְמִים בֵּין שְׁהָלָטָו שְׁלָשָׁה

יְמִינָם בְּלֹא תָּוָהָה (6) גָּלוּא יְעַמְּדוּ נְבָיאָתָם

שְׁבִנְיָהָם וְתִיקְוָן לְהַמִּים שְׁיוֹן קְרִין בְּשַׁבְּתָה

וּמְפִיקָן בְּאֶחָד בְּיַעַמָּה וּקוּרָן בְּשַׁנְּיוֹן וּמְפִיקָן שְׁלִישִׁי וּבְנִיעָן וּקוּרָן בְּחַמִּישִׁי

וּמְפִיקָן עֲרָב יְשָׁבָת כְּדִי שְׁלָא יְלִינוּ יְמִינָם בְּלֹא תָּוָהָה יְמִינָה כְּדִי גְּבָרָה

תְּלָהָה פְּסָוקָי אֵי גָּמִי תְּלָהָה גְּבָרָה בְּנֵדֶת חַתִּים לְוִיָּם יְשָׁאָלִים

אַחֲרָה הוּא תִּקְוָן תְּלָהָה גְּבָרָה וַיְשָׁרָה פְּסָוקָי * בְּגִנְגָּד עַשְׂרָה בְּטָלָנִין : כִּי אֲזָה כִּי אֲזָה

וַיַּחַל מִשְׁהָ, רַבְנֵן אָמְרִין מַהוּ וַיַּחַל מִשְׁהָ, עָשָׂה

אֶת הַמְּרָמָה. וַיַּחַל מִשְׁהָ לְשׁוֹן חָלוּי (מִתְּקִוָת)

מִתְּכִיָּה), בִּיאָד אָמָר כִּי בְּרָכָה בְּשָׁם רְדָבָר וְלֹא מִצְאָה מִם דָּוָדָשָׁי

יְטַ�ו בְּשָׁם רְדָבָר שְׁמָאוֹל נָרְגָּמָן כִּי אֲנֵי שְׁבָאָה יְשָׁרָאֵל לְמִרְהָה

כִּי בְּחַמְבָּשָׁם (רְדָבָר) וַיַּבְאֵן גִּזְהָה וּכְוֹן, כִּי אֲנֵי שְׁבָאָה יְשָׁרָאֵל

לְדָבָר וּבְקַשׁ הַאלָהוּתִים לְפָלוֹתוֹן אַיִל מִשְׁהָ, רַבְשָׁעָע, בְּקַשׁ

לְאָבָד אֶת יְשָׁרָאֵל מִכְלָת אֶתְּתָמָם מִן הַעוֹלָם, לֹא כְּךָ

אָמְרָתָי בְּמִרְמָה הַוי מִתְּפָלֵל וְאָמְרָה עָשָׂה אֶת הַמְּרָמָה

וְאַתְּ גָּמִי חָלִי מְרִירָתָן שְׁלָא בְּשָׁם רְדָבָר אַוְתָּן, הוּי

וַיַּחַל מִשְׁהָ אָמָר רְדָבָר אָבִין בְּשָׁם רְדָבָר לְזִינָה בְּיַמִּים

אֲשֶׁר נִיתְּנָה לְנוּ מִי שִׁיחָתָה מְרִירָות שְׁלָנוּ הוּי וַיַּחַל מִשְׁהָ

בְּשָׁרָב, כִּי אֲזָה כִּי אֲזָה

וְשַׁבְּעִים אֲלָל-פִּתְּחָה הַבְּיָוֹתָה וְהַנְּהָרִים יְצָאִים מִפְּתָן כְּבִיטָה * כִּי

קִרְבָּנִי בְּקִדְמָה קִדְמָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה קִדְמָה וְהַנְּהָרִים מְפִיקָן מִזְחָבָה הַרְמִינָה: בְּצָאתָה

הַאִישׁ קִדְמָה וְקִדְמָה בְּזִידָוָן וְמִדְמָא אַלְפָה בְּאַפְּתָה וְיַכְבְּדָי בְּזִימָה בְּזִימָה:

וְגַּדְעָן אַלְפָה וְעַבְרָנִי בְּגַּדְעָן אַלְפָה וְיַכְבְּדָי בְּזִימָה יְמִינָה וְעַבְרָנִי מִתְּחַמְּסָה:

וְגַּדְעָן אַלְפָה נִזְאָנִי אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפָה וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

לְמַבּוֹחַ נִזְאָנִי דָּרְךָ שְׁעָרָא צְפָנָה וְקִדְבָּנָה דָּרְךָ שְׁעָרָא חָזָקָה

שְׁרָה הַפְּנִינה צְפָנָה וְמִדְבָּר וְלֹא יָכֹלֶה לְשֹׁפֵת מִים מִבְּפִתְּחָה כִּי

וְאַרְבָּנָה אַלְפ